

อิหร่าน

ประท้วงฮิญาบ : ช่องว่างระหว่างสังคมกับระบอบการปกครองในอิหร่าน

ชูชาติ พุฒเพ็ญ

นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ (ภาษาอาหรับ)

สำนักภาษาต่างประเทศ

ผู้ประท้วงชูภาพของ มาร์ชา อามีนีย์ ซึ่งเสียชีวิต
เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๕
หลังถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจศีลธรรมควบคุมตัว โทษฐาน
สวมฮิญาบในลักษณะไม่เหมาะสม

ภาพการประท้วงของกลุ่มสตรีเรียกร้องสิทธิเสรีภาพในอิหร่าน

ความเหมือนของ เหตุประท้วงรอบนี้ ในความต่าง

เกริ่นนำ

การประท้วงตามท้องถนนในหลายเมือง
ใหญ่ทั่วประเทศนำโดยกลุ่มสตรี ซึ่งเป็นเยาวชน
คนรุ่นใหม่ คนวัยทำงาน และกลุ่มนักศึกษา
องค์กรภาคเอกชน นักเคลื่อนไหวด้านสิทธิ
มนุษยชน ต่างออกมาเคลื่อนไหวรวมตัวแสดง

พลังเรียกร้องรัฐบาลให้ปฏิรูปกฎหมายและเคารพสิทธิเสรีภาพการแสดงออก
ของประชาชน ภายหลังจากการเสียชีวิตของมาร์ชา อามีนีย์ ซึ่งถูกตำรวจศีลธรรม
อิหร่านจับกุมโทษฐานไม่ปฏิบัติตามจารีตวิถี กรณีสวมฮิญาบในลักษณะที่
ไม่เหมาะสม หลังจากนั้นเพียงไม่กี่วันพบว่าเธอเสียชีวิตขณะอยู่ระหว่าง
การควบคุมตัวของตำรวจ

กรณีดังกล่าวสร้างกระแสความไม่พอใจต่อชาวอิหร่านโดยเฉพาะกลุ่มสตรีอิหร่าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเยาวชน นิสิตนักศึกษา รวมทั้งนักเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในและต่างประเทศแสดงท่าทีเรียกร้องความยุติธรรมและความเท่าเทียมอย่างกว้างขวาง

เกี่ยวกับประเด็นนี้มีนักวิเคราะห์หลายสำนักต่างแสดงความเห็นผ่านบทความ เช่นกรณีของคอลัมน์นิสต์ชื่อดังจากค่าย National Interest ได้แสดงความเห็นไว้อย่างน่าสนใจ โดยเน้นมุมมองความแตกต่างของการประท้วงครั้งนี้เมื่อเทียบกับการประท้วงในช่วงที่ผ่านมา อาจเป็นเพราะการประท้วงที่จุดกระแสของผู้หญิงอิหร่านที่โหมประกายให้ลูกโซนทั่วประเทศรอบนี้เกิดขึ้นในช่วงที่ระบอบปฏิวัติอิสลามอยู่ในช่วงเปราะบาง เห็นได้จากกระแสการตอบรับของมวลชนทั่วประเทศแสดงจุดร่วมและประสานเป็นเสียงเดียวกัน กระตุ้นต่อมอารมณ์ร่วมของคนทั้งประเทศผสมผสานรวมกันส่งต่อกันอย่างรวดเร็วในหลายเมืองนำโดยกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะสตรี

ออกมารวมตัวแสดงพลังต่อต้านระบอบการปกครองอิหร่านอย่างเปิดเผยชัดเจน บางคนตัดผมตัวเอง บางคนออกมาเผาฮิญาบเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์เรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงการปกครองที่ใช้รูปแบบสาธารณรัฐอิสลาม กระแสการประท้วงจุดติดแบบดาวกระจายทั่วประเทศ จนส่งผลให้รัฐบาลต้องใช้มาตรการปราบปรามขั้นเด็ดขาด มีการจำกัดสัญญาณ การใช้เครือข่ายโทรศัพท์ สัญญาณอินเทอร์เน็ตเหมือนกับหลายเหตุการณ์ที่ผ่านมา

แม้เจ้าหน้าที่รัฐจะใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดเพื่อควบคุมไม่ให้เกิดการประท้วงขยายวงไปมาก แต่ดูเหมือนว่าการประท้วงรอบนี้มีนัยต่างจากหลายเหตุการณ์ที่ผ่านมาอย่างมีนัยสำคัญ ด้วยเหตุปัจจัยและตัวแปรที่มีอิทธิพล ดังนี้

- ๑) การแสดงออกแบบเปิดเผยและออกหน้าโดยกลุ่มผู้หญิง
- ๒) นักเคลื่อนไหวและแกนนำการเมืองที่พำนักนอกประเทศต่างแสดงท่าทีและเคลื่อนไหวแบบเปิดเผยมากขึ้น
- ๓) การเคลื่อนไหวรอบนี้ก้าวข้ามการแบ่งแยกทางชาติพันธุ์

๔) พลังเงียบส่วนใหญ่ที่ไม่เคยแสดงความเห็นหรือทำที่ใด ต่างออกมาแสดงอารมณ์ร่วมกับกลุ่มผู้ชุมนุมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

เหตุเพราะความเข้มงวดบนพื้นฐานแนวคิดอนุรักษ์นิยมตามหลักจารีตนิยม ทำให้เกิดภาวะกดทับยาวนานหลายทศวรรษ ผลของการไม่ฟังเสียงประชาชนที่เรียกร้องสู่การปฏิรูปประเทศ การลดบทบาททางการเมืองของกลุ่มผู้เห็นต่างหรือแม้กระทั่งปิดกั้นเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ขณะเดียวกันผู้มีอำนาจกลับใช้อำนาจอย่างเกินขอบเขตด้วยการใช้กำลังปราบปรามผู้ชุมนุมอย่างรุนแรง การคอร์รัปชันในรัฐบาลรวมทั้งการบริหารประเทศผิดพลาดเนื่องจากไม่มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

การเรียกร้องของประชาชนครั้งนี้ส่งสัญญาณไปถึงนายอิบรอฮีม ร่อฮ์ซีย์ประธานาธิบดีอิหร่านคนใหม่ที่เข้ารับตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๕๖๔ ในฐานะผู้นำการบริหารประเทศ ถือว่าเป็นบททดสอบและความท้าทายอย่างมาก เนื่องจากตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มีความพยายามลดบทบาทของกลุ่มแนวคิดปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง

เห็นได้จากการเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งที่ผ่านมาพบว่า มีความพยายามสกัดกั้นกลุ่มแนวคิดสายกลางและเรียกร้องความเสมอภาคอย่างเป็นขั้นเป็นตอนเพื่อไม่ให้มีบทบาททางการเมือง ขณะที่นักวิเคราะห์มองว่าเหตุการณ์นี้ทำให้รัฐบาลต้องหันมาทบทวนบางเรื่องอย่างจริงจัง เนื่องจากการมุ่งเน้นมาตรการปราบปรามด้วยกำปั้นเหล็กอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ เพราะสถานการณ์เริ่มส่อเค้าบานปลายขยายตัวในช่วงเวลาที่ผู้นำประเทศกำลังปฏิบัติภารกิจเข้าร่วมการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (UNGA)

กรณีดังกล่าวทำให้สถานการณ์ในประเทศอยู่ในช่วงเวลาหน้าสิ่วหน้าขวาน เนื่องจากประธานาธิบดีอยู่นอกประเทศ อีกทั้งรัฐบาลยังต้องเผชิญกับปัจจัยภายในรอบด้านจากการประท้วงครั้งนี้ซึ่งมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจ โดยเฉพาะทิศทางการปฏิรูปประเทศที่ต้องให้ความสำคัญกับเสียงของประชาชนที่เรียกร้องสิทธิเสรีภาพ และยังมีปัจจัยหลักที่ต้องกล่าวถึงคือ ผู้นำสูงสุดการปฏิวัติอิสลามอิหร่านมีปัญหาด้านสุขภาพ สังเกตได้ว่าผู้นำสูงสุดปรากฏตัวเพียง ๒ ครั้งต่อหน้าสาธารณชน นับจากวันแรกที่ประชาชนออกมาประท้วง ทำให้ในสถานการณ์เช่นนี้มีกระแสข่าวพูดถึงอาการป่วยของผู้นำสูงสุดและการวางบุคคลที่จะเข้าสู่ตำแหน่งนี้ เนื่องจากการผ่อนคลายเชิงจารีตต้องออกมาจากผู้นำสูงสุดยังไม่นับรวมประเด็นสำคัญที่ประชาคมโลกกำลังจับตามอง โดยเฉพาะการเจรจาความตกลงปัญหานิวเคลียร์อิหร่านที่กำลังเข้มข้นอยู่ทุกขณะและ

มีความเป็นไปได้ว่าสหรัฐฯ กับอิหร่านจะบรรลุการเจรจาความตกลงนิวเคลียร์อิหร่าน และประเด็นนี้จะเป็นปัจจัยหลักในเชิงผลกระทบต่อเส้นทางเมืองและการปกครองอิหร่านในอนาคตอย่างแน่นอน

ส่วนมุมมองของฟาติมะห์ อัลศอมาดี นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญอิหร่านศึกษามองว่า แม้ความุ่นวายและการประท้วงในอิหร่านจะมีชนวนมาจากอิญาบ แต่เป็นเพียงปลายเหตุ เพราะรากเหง้าของปัญหาที่แท้จริงสามารถแบ่งออกได้ ๒ ประเด็น ได้แก่ ๑) นโยบายการบริหารประเทศ และ ๒) ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมภายในซึ่งทั้งสองเรื่องนี้เกี่ยวโยงกันอย่างแนบเนียน

หลายทศวรรษที่ผ่านมามีการเปลี่ยนผ่านของสังคมรวมทั้งค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและวัฒนธรรมที่คนรุ่นใหม่ส่งสัญญาณผ่านการพูดคุยและแลกเปลี่ยนกันอย่างต่อเนื่อง อิญาบซึ่งกลายเป็นประเด็นแลกเปลี่ยนในสังคมอิหร่านจนมีพื้นที่ขยายวงในทุกมิติทั้งการเมือง ศาสนา สังคม และวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นสัญลักษณ์เชิงค่านิยมทั้งตามตัวบทกฎหมาย

และการเมืองจนหลายคนมองว่าข้อบัญญัติเกี่ยวกับอิญาบตามกฎหมายอาจให้น้ำหนักเกินกว่าที่ชาวอิหร่านหรือหลักศาสนาบัญญัติและข้อปฏิบัติหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้นกระแสการแสดงออกในการประท้วงครั้งนี้ทำให้เห็นภาพของกลุ่มสตรีที่ถอดผ้าคลุมอย่างท้าทายเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์เพื่อส่งสัญญาณให้ผู้มีอำนาจทบทวนรูปแบบสังคมยุคใหม่ที่ไม่เหมือนกับช่วงปฏิวัติอิสลามซึ่งยึดหลักการเมืองและวัฒนธรรมอิสลามเข้มข้นทุกบรรทัดที่บัญญัติกฎหมายเน้นนิติศาสนาอย่างครอบคลุม กล่าวได้ว่าทุกอณูของวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดยิ่งเจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจในการติดตามกวดขันตามท้องถนนมากเท่าใดสะท้อนดัชนีชี้วัดได้ถึง ความเสื่อมถอยของนโยบายทางการเมืองที่ปิดหูปิดตาไม่พิจารณาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมไม่เข้าใจถึงค่านิยมสากล ทั้งเรื่องสิทธิบุคคล สิทธิเสรีภาพพื้นฐานเท่านั้น หากบรรยากาศภายในประเทศคงดำเนินอยู่เช่นนี้จะยิ่งทำให้เกิดช่องว่างระหว่างรัฐกับประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ขณะที่นักวิชาการสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาในอิหร่านมองว่าสังคมยุคใหม่ของอิหร่านต้องการการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายสังคมวัฒนธรรมที่ผ่อนคลาย ประนีประนอม และเคารพความคิดของประชาชน รวมถึงมีความเป็นประชาธิปไตยบนพื้นฐานการยอมรับความแตกต่างทางความคิดที่หลากหลายในสังคมยุคใหม่ มีคำถามเกิดขึ้นในช่วงนี้ว่า เพราะเหตุใดปัญหากลายเป็นชนวนหลักของเหตุการณ์ประท้วงและความวุ่นวายในอิหร่าน อิหร่านมาถึงจุดนี้ได้อย่างไร กรณีนี้ตามทฤษฎีสังคมศาสตร์มองว่าระบอบปฏิวัติอิสลามอิหร่านยังคงเน้นการยึดจารีตและถ่ายทอดความนิยมจารีตกระแสหลักแบบเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงและปัจจัยความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกแต่อย่างใด

ไม่สนใจว่าสังคมภายนอกหรือแม้กระทั่งสังคมอิหร่านนอกประเทศมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันแบบหลากหลายวัฒนธรรม การรับรู้ข้อมูลหรือแนวคิดจากความเปลี่ยนแปลงภายนอกที่อยู่ ในวิถีการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่มีความต่างจากคนรุ่นแรกหรือรุ่นถัดมา หลังการปฏิวัติอิสลามอิหร่านในปี ๑๙๗๙ ซึ่งหากมองในเชิงสถิติพบว่าคนรุ่นใหม่ในสังคมอิหร่านมีจำนวนมากและอยู่ในสถานะคนส่วนใหญ่ของประเทศ

ชาวอิหร่านออกมาบนท้องถนนเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ปัญหาค่าครองชีพ
ในยุคการบริหารประเทศของประธานาธิบดีฮาซัน รูฮานีย์

หลายคนคงปฏิเสธไม่ได้ว่า การประท้วงในอิหร่านเกิดขึ้นหลายครั้ง โดยมีเป้าหมายต่างกัน แต่ความเหมือนคือเรียกร้องให้รัฐบาลและผู้กำหนดกฎให้ความสำคัญกับการปฏิรูปประเทศอย่างครอบคลุม เห็นได้จากความไม่สงบและความวุ่นวายทางการเมืองที่มีสาเหตุมาจากปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศ จนส่งผลกระทบต่อวิถีการใช้ชีวิตของประชาชน เพราะประเด็นเกี่ยวกับปากท้องถือเป็นเรื่องใหญ่

การออกมาชุมนุมประท้วงรัฐบาลที่ถือว่าเป็นเหตุการณ์ใหญ่ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา อาทิ การประท้วงของขบวนการ

นักศึกษามหาวิทยาลัยเตหะราน ในยุคประธานาธิบดีโคตามีเย่เป็นเรื่องประเด็นทางการเมือง จนนำไปสู่การวางแนวคิดที่เหมาะสมหลังปฏิวัติอิสลาม การร่างรัฐธรรมนูญโดยยึดรูปแบบการปกครองแบบสาธารณรัฐอิสลามและแนวคิดการเข้าสู่อำนาจปกครองจากการแต่งตั้งสู่การเลือกตั้งภายใต้เงื่อนไขว่าต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชนและมุมมองตามแนวคิดนี้อธิบายได้ว่า สังคมอิหร่านให้ความสำคัญกับการเมืองอย่างมาก

หากกระแสสังคมลดทอนให้ระบอบปฏิวัติอิสลามอยู่ในสถานะที่คนในประเทศเสื่อมศรัทธาผลกระทบตามมาคือ การเกิดช่องว่างระหว่างรัฐกับประชาชนคนรุ่นใหม่ ซึ่งขณะนี้สถานะดังกล่าวกำลังกัดกร่อนระบอบอย่างชัดเจน เพราะในระยะหลังพบว่า ประชาชนต่างแสดงออกทางการเมืองอย่างเด่นชัด เห็นได้จากจำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งล่าสุดพบว่ามีสัดส่วนที่ลดน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่อำนาจรัฐกดดันปิดกั้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มเห็นต่างมากขึ้น

อย่างไรก็ดี การออกมาเรียกร้องในประเด็นวัฒนธรรมอาจมองได้ว่าสังคมส่วนใหญ่มีจุดร่วมเหมือนกันคือต้องการปฏิรูประบบ อาทิ กรณีการประท้วงของกลุ่มพลังสีเขียวในปี ๒๐๐๙ เป็นการต่อสู้ทางการเมืองหลังการกลับสู่ตำแหน่งประธานาธิบดีสมัยที่ ๒ ของมะห์มูด อะห์มาดี เนจาด ขณะที่การประท้วงเกี่ยวกับเรื่องปากท้องเกิดขึ้นรุนแรงในปี ๒๐๑๗ ในยุคประธานาธิบดีฮาซัน รูฮานีย์ และล่าสุดการประท้วงฮิญาบผลจากการเสียชีวิตของ มาร์ชา อามีนีย์ หลังถูกตำรวจศีลธรรมควบคุมตัว เป็นต้น ทุกเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงข้างต้นปฏิเสธไม่ได้ว่ามีผลทางการเมืองและการปกครองอิหร่านอย่างแน่นอน ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของนักสังคมวิทยาชื่อดังชาวอิหร่านซึ่งได้อธิบายแนวคิดไว้ในช่วงกลางทศวรรษที่ ๘๐ ของศตวรรษที่ผ่านมา โดยสะท้อนให้เห็นถึงการประท้วงในอิหร่านผูกโยงกับแนวคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง ทำให้การเคลื่อนไหวและการเรียกร้องในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งนับโดยมากสะท้อนความคิดเพื่อเรียกร้องและส่งสาส์นไปถึงผู้ใช้อำนาจโดยภาคประชาชน

ขณะเดียวกันเป็นการพิพากษาตัดสินการทำหน้าที่ของรัฐบาล นอกจากนี้ ยังมีการแสดงความเห็นในหลายประเด็น อาทิ คุณค่าของสังคม สิทธิของคนกลุ่มน้อย ข้อบัญญัติกฎหมาย สิทธิสตรี สิทธิการแสดงออก การต่อต้านความรุนแรง การยกคุณค่าการวิพากษ์เชิงสร้างสรรค์ ร่องรอยเหล่านี้ปรากฏในภาพยนตร์อิหร่านในหลายมิติ ทั้งการสะท้อนภาพความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ การล้างสมอง ความรุนแรง ความยากจน ความสิ้นหวัง การปิดกั้น ไร้อนาคต ความไม่แน่นอน และหมดศรัทธา

ผลจากแนวคิดทางการเมืองได้ถ่ายทอดผ่านวรรณกรรมชัดเจน ทั้งในภาพยนตร์และบทเพลง มีวรรณกรรมคลาสสิกที่สะท้อนให้เห็นการแสดงความคิดเห็นเชิงเสียดสีระบบการเมืองมากขึ้น ถ้อยคำสำคัญพูดให้เห็นมากมายระหว่างบรรทัด มีการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานและการบริหารประเทศของรัฐบาลด้วยแนวทางการวิพากษ์แบบเปิดเผย

ภาพยนตร์แนวดราม่า เรื่อง **The Glass Agency**
ผลงานเขียนบทภาพยนตร์และกำกับ
โดยอิบราฮิม ฮาตามิกียา

ตัวอย่างชัดเจนจากภาพยนตร์แนวดราม่า เรื่อง The Glass Agency กำกับโดยอิบราฮิม ฮาตามิกียา ซึ่งเป็นผู้เขียนบทและเป็นผู้กำกับภาพยนตร์ชาวอิหร่าน ฉายในปี ๑๙๙๘ เป็นภาพยนตร์ที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก ในบทภาพยนตร์แสดงนัยทางการเมืองหลังปฏิวัติอิสลามอิหร่านแฝงอยู่ตอนหนึ่งมีบทสนทนาระหว่างผู้ขับรถรับจ้างที่อยู่ในช่วงวัยต่างกันกำลังสนทนา ขณะนั้นมีผู้โดยสารมาใช้บริการ คนขับที่อายุมากกว่า ซึ่งถามผู้โดยสารหนุ่มคนหนึ่ง “จะไปไหนครับ” ผู้โดยสารกล่าวตอบว่า “ผมจะไปอาซาดีย” (ชื่อสถานที่ชุมนุมเรียกร้องเสรีภาพ) คนขับที่อาวุโสกว่าปฏิเสธ ทำให้คนขับรถที่หนุ่มกว่าหันมาสาทักอีกครั้ง “ผู้โดยสารจะไปอาซาดีย” แต่คนขับสูงวัยหันมาตอบในเชิงแฝงทางการเมืองแนวอนุรักษ์ว่า “ฉันไม่ไปหรอกที่ชุมนุมเสรีภาพอะไรนั่น ฉันพาไปได้เฉพาะสถานที่ปฏิวัติอิสลามอิหร่านเท่านั้น เข้าใจตรงกันนะ” แปลนัยได้ว่าอะไรที่มากกว่าระบอบปฏิวัติอิสลามถือว่าไม่ถูกต้องนั่นเอง

ญะอ์ฟร์ ปานาฮี ผู้กำกับภาพยนตร์ที่มีแนวคิดต่อต้านรัฐบาลอิหร่านถูกจับกุมในช่วงการประท้วงล่าสุด

ปัจจัยภายนอกส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจภายใน

หลายฝ่ายอาจมองว่าสาเหตุของปัญหาจากแรงกดดันของมาตรการคว่ำบาตรจากชาติตะวันตก นำโดยสหรัฐฯ แต่โดยข้อเท็จจริง ชาวอิหร่านถูกปิดกั้นผลประโยชน์หรือความได้เปรียบทางเศรษฐกิจระยะยาวจนส่งผลกระทบต่อสังคมชนชั้นกลางด้วยคนกลุ่มนี้ถือเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศที่ได้รับผลกระทบจนเกิดความไม่พอใจต่อการบริหารประเทศที่สร้างผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐบาลอิหร่านมีทางเลือกไม่มากนักโดยเฉพาะประเด็นปัญหาความตกลงนิวเคลียร์

ซึ่งสหรัฐฯ และชาติตะวันตกกดดันให้อิหร่านปฏิบัติตามเงื่อนไขที่อิหร่านจ่ายเบี่ยงมาตลอด

กรณีนี้จะเป็นข้อต่อรองได้อย่างไร หากปัญหานิวเคลียร์อิหร่านรอบใหม่ยังไม่มีข้อยุติ จะยิ่งซ้ำเติมให้เศรษฐกิจอิหร่านให้ถดถอยต่อเนื่อง ปัญหาค่าครองชีพและความเดือดร้อนของประชาชนจะทวีความรุนแรง สุขุมเป็นความโกรธแค้นต่อรัฐบาลปัจจุบันเหมือนกับที่เกิดขึ้นในยุคของรัฐบาลฮาซันรูฮานีย์

เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมทำให้ปัญหาความวุ่นวายทางการเมืองในอิหร่านจะดำเนินต่อไปเช่นเดิมและยากที่จะควบคุมได้ ซึ่งต้องยอมรับว่าข้อต่อรองนี้เป็นความปรารถนาของสหรัฐฯ และตอบโจทยในเชิงยุทธศาสตร์

บทสรุป

การประท้วงในอิหร่านระยะหลังยังเป็นการประท้วงที่ไม่มีแกนนำชัดเจน อาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงการลุกฮือเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐ โดยสามารถแบ่งได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มอุดมการณ์ ๒) กลุ่มการเมือง ๓) กลุ่มกระแสนิยม แต่เมื่อทั้งสามกลุ่มรวมกันย่อมปฏิเสธไม่ได้ว่ามีผลกระทบรุนแรงต่อระบอบอย่างแน่นอน เนื่องจากกลุ่มการเมืองกระแสปฏิรูปหรือหัวก้าวหน้าย่อมอาศัยจังหวะเวลาเพื่อผสมโรงเช่นกัน อย่างไรก็ตาม หากวิเคราะห์สถานการณ์ขณะนี้สามารถประเมินผลได้ว่ากลุ่มผู้ชุมนุมขาดแกนนำรวมทั้งขาดเป้าหมายที่ชัดเจน หรือหากอ้างความชอบธรรมการชุมนุมในเหตุการณ์เสียชีวิตของผู้หญิงที่เจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจเกินกว่าเหตุจนเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย แต่ในฝั่งผู้ชุมนุมใช้กำลังปะทะกับเจ้าหน้าที่จนเกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ทำให้กลุ่มผู้ชุมนุมสนับสนุนรัฐบาลออกมาแสดงพลังเช่นกัน แม้ขณะนี้ทุกฝ่ายจะมองว่าการชุมนุมประท้วงในอิหร่านก้าวข้ามความหวาดกลัวใด ๆ หรือแสดงออกเพื่อต่อต้านรัฐบาลและผู้นำสูงสุดปฏิวัติอิสลามอิหร่าน การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ทั้งเผาอิญาบ และถอดอิญาบทำหายแบบเปิดเผยในหลายเมืองซึ่งในทางยุทธศาสตร์ถือว่าการชุมนุมรอบนี้จุดกระแสได้อย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันแม้กระแสการประท้วงจะขยายวงลูกกลมในหลายเมืองทั่วประเทศ แต่ยังไม่ถึงระดับที่จะทำให้เกิดการโค่นล้มระบอบการปฏิวัติอิสลามอิหร่านได้ หากเทียบกับการประท้วงที่มาจากกลุ่มสมาพันธ์แรงงาน นักวิชาการ หรือการประท้วงขับไล่รัฐบาลที่บริหารประเทศผิดพลาดจนทำให้เศรษฐกิจตกต่ำและเป็นเรื่องของปากท้องชัดเจน ซึ่งข้อเรียกร้องเหล่านี้ดูมีน้ำหนักมากกว่าหลายขุม

อย่างไรก็ตาม การประท้วงอิญาบเป็นอีกดัชนีชี้วัดสำคัญที่สะท้อนให้เห็นช่องว่างระหว่างรัฐกับประชาชนที่นับวันจะยิ่งห่างออกจากกัน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ไม่ยอมให้รัฐยึดแนวจารีตจนไม่เคารพเสรีภาพบุคคลอื่น หรืออีกนัยหนึ่งคือต้องการให้รัฐบาลปรับเปลี่ยนแนวนโยบายด้านศีลธรรมเชิงจารีตของประเทศให้มีความยืดหยุ่น โดยยอมรับความเสมอภาคและความเท่าเทียมบนพื้นฐานความหลากหลายของสังคม

บรรณานุกรมอ้างอิง

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ภาษาอาหรับ

- <https://www.alhurra.com/iran/2022/07/12/%D8%A5%D9%8A%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D9%84%D9%82%D8%A8%D8%B6-3-%D8%B5%D9%86%D8%A7%D8%B9-%D8%A3%D9%81%D9%84%D8%A7%D9%85>
- <https://www.alhurra.com/arabic-and-international/2022/09/28/%D9%81%D8%B1%D9%86%D8%B3%D8%A7-%D8%A5%D9%8A%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D8%AA%D8%A7%D8%B1%D9%8A%D8%AE-%D8%A7%D9%84%D8%A7%D8%AD%D8%AA%D8%AC%D8%A7%D8%AC-%D8%A8%D8%A7%D9%84%D9%85%D9%82%D8%B5>
- <https://www.aljazeera.net/news/presstour/2022/9/24/%D9%83%D9%8A%D9%81-%D8%AA%D8%AE%D8%AA%D9%84%D9%81-%D8%A7%D8%AD%D8%AA%D8%AC%D8%A7%D8%AC%D8%A7%D8%AA-%D8%A5%D9%8A%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D9%87%D8%B0%D9%87-%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%B1%D8%A9-%D8%B9%D9%86>
- <https://www.iranintl.com/ar/202209251344>
- <https://studies.aljazeera.net/ar/article/5468>